

نگاهی به رویدادهای قفقاز جنوبی در هفته اخیر

سفر 'عبدالله گل' رییس جمهوری ترکیه، به باکو که با دعوت رسمی 'الهام علی اف' همتای آذری وی در روز دوشنبه گذشته آغاز شد...

سرویس قفقاز/خبرگزاری آران
 خبرگزاری آران / سرویس قفقاز : سفر 'عبدالله گل' به باکو و متعاقب آن سفر 'دیمتری مدودیف' به ایروان، دو رویداد مهم سیاسی هفته گذشته در منطقه قفقاز جنوبی بود که از دید آگاهان به مسائل منطقه در تحولات مربوط به مناقشه قره باغ و ایجاد تغییر در موازنه قوا در این منطقه از اهمیت زیادی برخوردار بودند.

سفر 'عبدالله گل' رییس جمهوری ترکیه، به باکو که با دعوت رسمی 'الهام علی اف' همتای آذری وی در روز دوشنبه گذشته آغاز شد، با امضای دو قرارداد مهم در زمینه همکاری راهبردی میان دو کشور و نیز کمک متقابل، همراه بود.

امضای قرارداد همکاری استراتژیک میان ترکیه و جمهوری آذربایجان در حالی انجام گرفت که از دید آگاهان به مسائل منطقه از گذشته نیز در بین دو کشور قرارداد همکاری در این سطح وجود داشت.

با این حال برخی کارشناسان هدف از امضای این قرارداد را اقدامی متقابل در انعقاد قرارداد جدید همکاری نظامی میان ارمنستان و روسیه عنوان می کنند که برنامه امضای آن در سفر رییس جمهوری روسیه به ایروان پیش بینی شده بود.

بخش تکمیلی قرارداد همکاری راهبردی ترکیه و آذربایجان، قرارداد دیگری تحت عنوان کمک متقابل بود که در مورد جزئیات آن توضیح زیادی داده نشد اما برخی مقامات آذری از جمله 'نوروز محمد اف' رییس بخش بین الملل ریاست جمهوری، اعلام کردند که این قرارداد کمک متقابل دو کشور را در زمینه های متنوع و بر اساس شرایط زمانی و مکانی در بر می گیرد.

عبدالله گل' در سفر خود به باکو همچنین در مورد مناقشه قره باغ هم با همتای آذری خود گفتگو کرد و در گفتگوی مطبوعاتی خود با اشاره به اینکه کشورش مسئله قره باغ را با دقت پیگیری کرده و در این راستا بعضا از سیاست آشکار و بعضا هم از سیاست پنهان استفاده می کند، افزود: تداوم وضعیت موجود در مناقشه غیرقابل قبول است.

رییس جمهوری ترکیه تاکید کرد که روند حل این مناقشه سالهاست که بدون هرگونه تغییر باقی مانده و این در حالی است که باید با مذاکرات جدی در جهت حل مسئله اقدام گردد تا منطقه قفقاز جنوبی با رفع این مشکل به منطقه همکاری میان کشورهای منطقه تبدیل شود.

برخی از کارشناسان با اشاره به اینکه در مورد مفاد قراردادهای همکاری های جدید آذربایجان و ترکیه اطلاعات زیادی منتشر نشده است، بر این اعتقادند که این همکاریها در سطوح تامین و تجهیز سلاح و حتی ایجاد پایگاه از سوی ترکیه در آذربایجان را در بر می گیرد.

برخی از رسانه ها در این خصوص احتمال مبتنی بر ایجاد پایگاه از سوی ترکیه در نخجوان را نیز مطرح کرده و بر این اعتقادند که این اقدام در عین اینکه می تواند پاسخی به تقویت حضور نظامی روسیه در ارمنستان باشد.

با اینحال در کنار تفاهمها و امضای قراردادهای همکاری میان روسای جمهوری ترکیه و آذربایجان در چند مورد هم که انتظار توافق میان طرفین مطرح بود، ظاهرا توافق قطعی حاصل نگردید.

عدم لغو روایت از سوی آذربایجان برای اتباع ترکیه از جمله آنها بود.

ترکیه که از چندسال قبل بصورت یکجانبه اخذ روایت برای اتباع آذربایجان را لغو کرده است، انتظار اقدام متقابل از سوی دولت باکو را دارد.

رسانه ها قبل از سفر عبدالله گل به باکو از احتمال قطعی شدن این مسئله در جریان سفر خبر می دادند اما روسای جمهوری دو کشور با اشاره به اینکه این موضوع در گفتگوهایشان مطرح شد، اعلام نمودند که در این مورد بررسی ها ادامه خواهد یافت.

رییس جمهوری ترکیه در این خصوص گفت که آذربایجان در مسئله لغو ویزا ملاحظات خاصی دارد که برای این منظور بررسی و گفتگو میان کارشناسان دو طرف ادامه خواهد یافت.

دیگر موضوعی که در این دیدار به نتیجه نرسید عدم پاسخ قطعی رییس جمهوری ترکیه به درخواست آذربایجان در خودداری از گشایش موقت مرزهای خود با ارمنستان برای انتقال تجهیزات ناتو جهت برگزاری یک رزمایش مشترک ناتو و ارمنستان بود.

'نوروز محمد اف' رییس بخش روابط بین الملل ریاست جمهوری آذربایجان بعد از این سفر گفت که آذربایجان همچنان امیدوار است، ترکیه از گشایش مرز خود با ارمنستان حتی بصورت موقتی خودداری کند.

این لحن حاکی از آن بود که در مذاکرات رسمی بین مقامات دو کشور در این زمینه نتیجه روشن حاصل نشده است.

رزمایش ناتو در ارمنستان از 11 تا 17 سپتامبر (20 تا 26 شهریور) برگزار خواهد شد و به همین منظور هم قرار است که امکانات و تسلیحات ناتو از طریق گرجستان و ترکیه به ارمنستان منتقل شود.

گفته می شود در این سفر در مورد مسئله همکاریهای دو کشور در مبارزه با برخی گروههای تروریستی از جمله 'پ.ک.ک' هم بحث هایی شده اما در خصوص درخواست ترکیه برای همکاری آذربایجان در مقابله با برخی تحركات این گروه نتیجه روشنی حاصل نشده است.

سفر 'دیمتری مدودیف' رییس جمهوری روسیه به ارمنستان که روز پنجشنبه انجام گرفت و با امضای قرارداد مربوط به تغییر در مدت و نحوه اسفاده از پایگاه 'گیومری' در ارمنستان، همراه گشت، دیگر تحول مهم منطقه قفقاز جنوبی در هفته اخیر بود.

قرارداد جدید استفاده از پایگاه 'گیومری' روز جمعه با حضور 'دیمتری مدودیف' و 'سرژ سرکیسیان' رییسان جمهوری روسیه و ارمنستان، از سوی وزیران دفاع دو کشور در ایروان امضا شد.

بر اساس این قرارداد، حضور روسیه در پایگاه 'گیومری' از 25 سال به 49 سال افزایش یافته و مدت حضور نظامی روسیه را در ارمنستان تا سال 2044 تضمین می کند.

علاوه بر آن امکانات این پایگاه که تاکنون از سوی روسیه و در جهت اهداف دفاعی این کشور استفاده می شد، بر اساس این قرارداد در جهت تامین اهداف امنیتی ارمنستان نیز مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

روسیه برای تامین این خواسته اقدام به تجهیز امکانات و تسلیحات پایگاه کرده و قرار است در آن تسلیحات مدرن تری را مستقر کند.

این در حالی است که پایگاه مذکور تاکنون به سامانه دفاع هوایی پیشرفته 'اس 300' و نیز جنگنده های میگ 29 مجهز بود.

مدودف، در پی امضا شدن این قرارداد با تاکید بر اینکه مسکو و ارمنستان دارای قرارداد همکاری استراتژیک و در عین حال دو کشور متفق هستند، افزود: علاوه بر اینها، مسکو در چهارچوب پیمان امنیت جمعی در قبال ارمنستان به عنوان یک عضو دیگر این پیمان، دارای مسئولیت هایی است.

اقدام روسیه در امضای این قرارداد با ارمنستان که سعی می شد در مورد آن بجای 'قرارداد جدید' از اصطلاح 'تمدید قرارداد' استفاده شود، با واکنش جمهوری آذربایجان مواجه شد.

'الخان پولخ اف' سخنگوی وزارت امور خارجه جمهوری آذربایجان هم به دنبال امضا شدن قرارداد، گفت: روسیه در سال 2006 به دنبال جمع آوری پایگاههای خود در 'آخالکالکی' و

'باتومی' گرجستان و انتقال تجهیزات این پایگاهها به 'گیومری' ارمنستان، متعهد شده است که از امکانات این پایگاه بر علیه آذربایجان استفاده نشود. وی اظهار امیدواری کرد که روسیه به تعهدات خود در قبال این مسئله عمل کند.

با اینحال رسانه ها و کارشناسان در باکو بر این اعتقادند که اقدام روسیه در انعقاد قرارداد جدید با ارمنستان به معنای ورود به مناقشه قره باغ آنهم به نفع ارمنستان است. از دید تحلیلگران آذری این وضعیت با جایگاه روسیه در نقش یکی از سه میانجی عضو گروه مینسک برای حل مناقشه قره باغ در تضاد است.

برگزاری نشست غیررسمی سران کشورهای عضو 'سازمان پیمان امنیت جمعی' در ارمنستان از دیگر رویدادهای مهم هفته است که در حاشیه دیدار رییس جمهوری روسیه از ارمنستان انجام گرفت و در آن علاوه بر روسای جمهوری دو کشور مذکور، رییسان جمهوری بلاروس، قزاقستان، قرقیزستان و تاجیکستان نیز شرکت دارند.

محور مذاکرات شرکت کنندگان در نشست، مسائل مربوط به ناآرامیهای قرقیزستان و نحوه همکاری کشورهای عضو سازمان در جهت مقابله با این بحران است. بررسی راههای همکاری کشورهای عضو و اقدامات لازم برای حرکت همسو در موارد لازم از دیگر موضوعات مذاکرات این نشست اعلام شده است.

سازمان پیمان امنیت جمعی' در سال 1992 از سوی کشورهای ارمنستان، روسیه، قرقیزستان، قزاقستان، تاجیکستان، بلاروس و ازبکستان در شهر تاشکند تشکیل شد.

پایان پیام.